

Insamling av nya skoldata från systemleverantörer

Återrapportering av ett regeringsuppdrag

Insamling av nya skoldata från systemleverantörer – Återrapportering av ett regeringsuppdrag

Producent:

SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för social statistik och analys
701 89 Örebro
010-479 40 00

Förfrågningar:

Mattias Fritz
+46 10 479 62 67
mattias.fritz@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.

Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:

Källa: SCB, Insamling av nya skoldata från systemleverantörer – Återrapportering
av ett regeringsuppdrag Diarienummer SCB2025/302

Data collection of new school data from system providers - Report on a government assignment

Producer:

Statistics Sweden, Department of social statistics and analysis
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 10 479 40 00

Enquiries:

Mattias Fritz
+46 10 479 62 67
mattias.fritz@scb.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.

However, remember to state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, Data collection of new school data from system
providers - Report on a government assignment

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

I den här rapporten återrappporterar Statistiska centralbyrån (SCB) till regeringen på uppdraget att samla in data om skolverksamhet direkt från systemleverantörer.

Planering och genomförande av en första pilotinsamling har gett insyn i de praktiska och tekniska förutsättningarna att samla in nya skoldata direkt från huvudmännens IT-system. Nya skoldata avser schemadata för att få koppling mellan lärare och elev, samt uppgifter om elevernas närvaro och frånvaro.

Ett särskilt tack riktas till huvudmännen som deltagit i pilotinsamlingen, systemleverantörerna som bidragit med information samt till Skolverket, Swedish Edtech Industry, Utbildningsvetenskapliga kommittén vid Vetenskapsrådet för värdefulla kommentarer kopplade till uppdraget.

SCB i februari 2026

Eva-Lo Ighe
Generaldirektör

Katarina Wizell
Enhetschef

Innehåll

Förord.....	2
Sammanfattning	5
Inledning.....	7
Bakgrund	7
Uppdraget	8
Genomförda aktiviteter.....	9
Användarmöten.....	9
Kartläggning av IT-system för skoldata	10
Kontakter med systemleverantörer	10
En första datainsamling.....	11
Kontakt med Skolverket.....	13
Juridiskt utredningsarbete.....	13
Insamlingstekniska frågor	14
Övriga kontakter.....	14
Resultat	16
Användarnas behov.....	16
Forskare och nationella användare.....	16
Kommunala huvudmän	17
Forskning och statistikutveckling går hand i hand	18
Intressanta statistiska indikatorer	19
Marknaden för informationssystem	19
Utmaningar vid datainsamling från IT-system	21
Kostnader för datauttag	21
Prioriterade aktiviteter hos systemleverantörerna	22

Administration vid frivillig insamling.....	22
Ej registrerade lektioner.....	23
Beräkning av andel frånvaro.....	23
Olika system för olika processer.....	24
Variation i datastruktur.....	24
Variation i definitioner.....	25
Övriga utmaningar.....	25
Fortsatt arbete.....	27
Planerade aktiviteter 2026.....	27
Förbättrade arbetsprocesser 2026.....	27
Risker för regeringsuppdragets fortsättning.....	28
Förutsättningar för en framtida nationell insamling.....	28
Referenser.....	30
Sakordsregister.....	32
Bilagor.....	33
Bilaga 1 Planerade aktiviteter.....	33

Sammanfattning

Den här rapporten är SCB:s återrapportering för 2025 års arbete med regeringsuppdraget att samla in nya skoldata direkt från systemleverantörer. I ett tidigare regeringsuppdrag som föranledde detta uppdrag framkom att nationell statistik om elevfrånvaro saknas och att det även finns behov av data om vilka lärare som undervisar vilka elever. Kontakter med huvudmän och systemleverantörer visade att sådana uppgifter teoretiskt kan hämtas direkt från skoladministrativa system. Samtidigt bedömde SCB att mer statlig styrning av IT-system inom skolsektorn och dess datastruktur behövs för att på sikt kunna samla in skolstatistik på ett modernt sätt så att inte skolsektorns nuvarande uppgiftslämnarbörda ökar.

SCB fick i december 2024 ett nytt regeringsuppdrag som sträcker sig över 2025–2027, där data om elevnärvaro/-frånvaro och data om kopplingen mellan lärare och elever ska testas att samlas in. Slutrapportering sker 30 januari 2028. Under 2025 har SCB arbetat brett med:

- Huvudmän - för att de både äger och har detaljkunskap om sina egna data.
- Systemleverantörer - för att de förvaltar data och tillhandahåller lösningar för dataöverföring.
- Statistikanvändare (huvudmän, myndigheter, organisationer och forskare) - för att fånga upp statistikbehov.
- Juridiska frågor kopplat till insamling av data från tredje part.
- Insamlingstekniska frågor kopplat till SCB:s plattform för datainsamling från nya datakällor.

För data kring elevnärvaro/-frånvaro finns tydliga statistikbehov. Det finns behov av statistik kring frånvarons storlek och spridning samt hur den varierar över året.

Intresset för data som kopplar lärare till elever är stort, framför allt från forskare och vissa nationella användare. Vilken statistik som skulle vara intressant är inte lika tydligt utan det behöver undersökas vidare.

SCB har påbörjat en pilotinsamling från ett urval av 24 kommunala huvudmän spritt på 6 systemleverantörer. Insamlingen omfattar data om elevnärvaro/-frånvaro och schemadata där bland annat information om koppling mellan lärare och elev finns. Insamlingen startade den 8 oktober och vid 2025 års slut har SCB endast fått in data om elevnärvaro/-frånvaro från 3 huvudmän och schemadata från 9 huvudmän. Ett antal utmaningar påverkar insamlingen:

- Pilotinsamlingen baseras på frivillighet och andra aktiviteter prioriterats högre både hos huvudmännen och systemleverantörerna.
- Vissa systemleverantörer vill ha betalt för att tillgängliggöra efterfrågade data.
- SCB:s beställning av data har krävt bearbetning hos systemleverantörerna innan tillgängliggörande.
- Datainsamling från tredje part innebär administrativa, juridiska och kommunikativa utmaningar.

Andra utmaningar som identifierats är att lektioner ibland inte rapporteras i skolans IT-system för elevnärvaro-/frånvarohantering, uppskattningsvis mellan 5 och 10 procent av lektionerna i grundskolan rapporteras inte in. Beräkningarna av elevernas frånvaro sker på olika sätt i de olika systemen. En annan utmaning är att det är relativt vanligt att huvudmän och skolor använder olika system för olika verksamhetsprocesser, såsom schemaläggning eller hantering av elevnärvaro och frånvaro. Detta ställer krav på interoperabilitet, eftersom data behöver kunna överföras mellan systemen. En annan utmaning är begreppet elevfrånvaro eftersom det saknas som en definierad term i skollagen. Det innebär att begreppet är fritt att tolka och ansvaret hamnar på rektorer eller den som registrerar uppgifterna, läraren.

Med erfarenheter från 2025 års arbete med regeringsuppdraget har 2026 års arbete planerats. I ett första steg ska den pågående pilotinsamlingen slutföras och data sammanställas och analyseras. Utifrån detta kommer ett första förslag på möjliga statistiska indikatorer att tas fram. Senare under året ska en ny pilotinsamling genomföras där SCB har ambitioner att ta steg mot en mer automatiserad datainsamling. Under året kommer även juridiska frågor kring beställningsprocessen och en framtida uppgiftslämnarplikt utredas samt kartläggningen av vilka system de kommunala och fristående huvudmännen använder kommer fullföljas.

Inledning

Bakgrund

Under 2021 och 2022 har SCB på uppdrag av regeringen genomfört två studier om hur mycket undervisning som genomfördes på distans under coronapandemin. I den andra undersökningsomgången skulle även elevfrånvaro mätas, men det visade sig inte vara praktiskt genomförbart då efterfrågade data inte fanns lättillgängligt för rektorerna som besvarade undersökningen. Information om elevfrånvaro saknas på nationell nivå och behovet har ökat de senaste åren. I kontakter med systemleverantörer framkom en teoretisk möjlighet att ta ut data direkt från systemen, förutsatt huvudmannens medgivande. I systemen finns även andra uppgifter som exempelvis schemainformation där kopplingen mellan lärare och elev finns. I den reguljära datainsamlingen av skoldata avseende grundskolan är det idag möjligt att se vilka lärare och elever som är kopplade till en skolenhet, men inte vilka lärare som undervisar vilka elever. I kontakter med användare framkom att det finns behov av två sorters nya skoldata:

- Uppgifter om elevernas närvaro respektive frånvaro.
- Uppgifter som möjliggör att se vilka elever som undervisas av vilka lärare.

Det resulterade i ett regeringsuppdrag under 2023 för att undersöka innehållsmässiga och tekniska möjligheter att göra sådana datauttag. Via informationsinhämtning från huvudmän och systemleverantörer bedömdes det att SCB skulle ha goda möjligheter att samla in nya skoldata direkt från systemleverantörer efter godkännande från huvudmännen. Det framkom även frågor som skulle behöva utredas vidare innan en sådan insamling kan genomföras i praktiken.

I Danmark finns schemainformation på lektions- och individnivå för grundskolan. Utbildningsdepartementet, SCB, andra svenska myndigheter och forskare har inspirerats av det danska exemplet. Uppgifter om schemalagda aktiviteter hämtas en gång i veckan direkt från grundskolans administrativa system. Registret som finns sedan läsåret 2020/21 kallas för Matched Educational Data (MED) eller på danska: "Lærer-elevregister for grundskolen (LER-Grundskole)".¹ En analys från Köpenhamns kommun som bland annat baseras på data från LER-registret visar att allt fler elever i stadens grundskolor inte klarar proven i danska och matematik i årskurs 9. Förutom elevens egen bakgrund, uppväxtvillkor och

---

¹ Danmarks statistik, (2025)

socioekonomiska situation identifierar analysen flera faktorer som påverkar sannolikheten att eleverna klarar proven i danska och matematik:

- Två-lärarsystem är särskilt effektivt för eleven med svagare kunskaper.
- Vissa lektioner fungerar bättre efter lunch.
- Lärare med ämneskompetens höjer undervisningskvaliteten.²

Numera finns även data om elevfrånvaro för grundskolan i Danmark. Elevfrånvaro registreras i ett annat IT-system men går att koppla till LER-registret.

I Storbritannien publiceras statistik om frånvaro i den obligatoriska skolan (barn 5–15 år) med två veckors fördröjning sedan läsåret 24/25. I november 2025 ingick 98,4 procent av de brittiska skolorna i statistiken där andelen frånvaro var 6,8 procent, varav 2 procent ogiltig frånvaro.³

Uppdraget

Det nuvarande regeringsuppdraget är planerat att löpa över tre år, 2025–2027. Slutrapportering sker 30 januari 2028. Uppdraget för 2025 lyder⁴:

”Kammarkollegiet ska senast den 31 januari utbetala 2 700 000 kronor till Statistiska centralbyrån för uppdraget att samla in skoldata från systemleverantörer för att utveckla nya data om till exempel elevers frånvaro och data som kopplar lärare till elev. Under arbetet ska Statistiska centralbyrån föra en dialog med Statens skolverk. Statistiska centralbyrån ska återskoppla arbetet till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 januari 2026. Medel som inte har utnyttjats under 2025 ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2026.”

SCB har valt att avgränsa utredningen till att avse endast grundskolor för att göra uppdraget mer hanterbart. Om det visar sig fungera för grundskolan är det förhoppningsvis applicerbart för andra skolformer där schemadata och när-/frånvarodata förekommer.

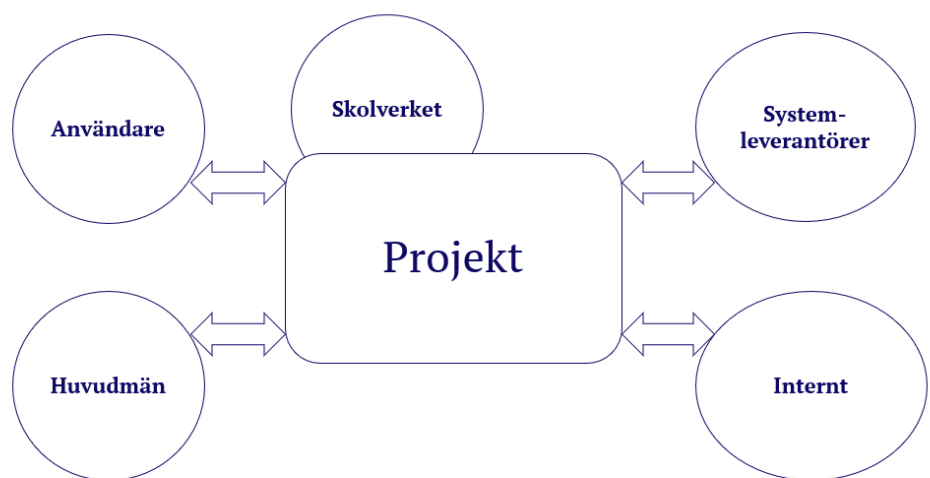
² Köpenhamns kommun (2025)

³ Gov.uk (2025)

⁴ Utbildningsdepartementet (2025)

Genomförda aktiviteter

Arbetet inom uppdraget har bestått av flera delar. Information kring behovet av nya skoldata har inhämtats från olika typer av användare. Kontakter har upprättats med både huvudmän och systemleverantörer och en första insamling av nya skoldata har genomförts. Utöver detta har olika juridiska och tekniska förutsättningar utretts. Under arbetets gång har Skolverket informerats om arbetet.

Användarmöten

I dagsläget saknas statistik kring elevnärvaro/-frånvaro och data som kopplar lärare till elever. Vilken statistik som bör tas fram avgörs av vad användare av statistiken har för behov och vad data tillåter avseende exempelvis aktualitet, innehåll och kvalitet. För att få kunskap om användarbehoven har SCB haft kontakter med flera aktörer som visat intresse för dessa uppgifter. Synpunkter och idéer har samlats in genom bredare användarträffar men även genom enskilda möten med olika aktörer. SCB har samlat in synpunkter från nationella användare som Utbildningsdepartementet, Skolverket, Sveriges Lärare och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt från forskare.

SCB har även hämtat in information om hur kommunala huvudmän använder och följer upp skolstatistik idag samt vilket behov de ser av nationell statistik. Information har dels inhämtats genom ett användarmöte med de huvudmän som ingår i den första datainsamlingen och genom enskilda möten som SCB sedan haft med åtta kommunala huvudmän.

Kartläggning av IT-system för skoldata

På skolområdet finns en mängd olika system för olika verksamhetsprocesser som används i olika utsträckning. Det saknas dock en tydlig bild av vilka huvudmän som använder IT-system för de olika skolprocesserna och i vilken utsträckning de olika systemen används. Enligt Skolverkets kartläggning av elevfrånvaro använder 84 procent av grundskolans huvudmän något system för frånvaroregistrering och att det framför allt är huvudmän med endast en skolenhet som saknar digitalt system för frånvarohantering⁵.

För att få en tydligare bild av vilka system som används och vilka som är stora inom schemaläggning respektive när-/frånvarohantering har en webbundersökning genomförts. Syftet med undersökningen var att få en översiktlig bild av vilka IT-system som används och i vilken utsträckning - inte att göra en heltäckande kartläggning.

I de ordinarie skolundersökningarna har 239 huvudmän en central uppgiftslämnare (CUL) som lämnar uppgifter för alla huvudmannens skolenheter. Det är framför allt kommunala huvudmän som har CUL, men även någon fristående. För de huvudmän som inte har en CUL lämnas uppgifter direkt från skolenheterna. Enkäten skickades till de 239 huvudmän som har en central uppgiftslämnare och svar inkom från 207 av dem. Läsåret 2024/25 gick 70 procent av grundskolans elever i en skolenhet hos någon av de ingående huvudmännen och 62 procent hos någon av de huvudmän som svarade.

Kontakter med systemleverantörer

För att informera om regeringsuppdraget och ta reda på möjligheterna att samla in data direkt från systemleverantörerna så genomfördes möten med sex systemleverantörer under juni 2025. Det var de sex största systemleverantörerna enligt vår egen kartläggning om frånvaroregistrering. Dessa möten syftade till att ta reda på om svensk standard SS 12000 "Informationshantering – Gränssnitt för informationsutbyte mellan verksamhetsprocesser i skolan"⁶ var implementerad i deras system, samt vilka data som finns om schema och elevnärvaro/-frånvaro och hur den är lagrad. SCB frågade även om tekniska förutsättningar att leverera data till SCB.

SCB hade nya möten med de sex systemleverantörerna under september. Inför dessa möten skickade SCB ut ett utkast av en leveransbeskrivning som specificerade vilka variabler SCB avsåg att samla in i en första pilotinsamling under hösten 2025. Flera pilotinsamlingar är planerade att genomföras under 2026 och 2027. Syftet med pilotinsamlingarna är att pröva metoder och tekniker

---

⁵ Skolverket (2021) sid 43

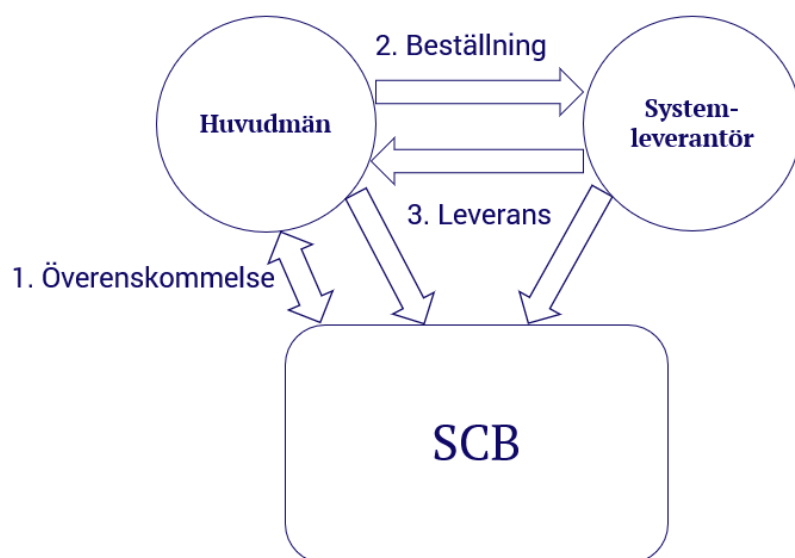
⁶ Svenska institutet för Standarder (2025)

för en möjlig framtida ordinarie insamling. Leveransbeskrivningen omfattade tretton variabler kopplat till elevfrånvaro och elva variabler kopplat till schemadata. Systemleverantörerna hade mycket synpunkter på leveransbeskrivningen. Synpunkterna handlade både om tillgången till de variabler som leveransbeskrivningen specificerade samt den tekniska beskrivningen av dem. Många synpunkter ledde till justeringar i leveransbeskrivningen. Ambitionen i den första pilotinsamlingen var i första hand att få in data för att kunna analysera den och förstå dess styrkor och svagheter. Med kännedom om data kan leveransbeskrivningen tydliggöras i kommande pilotinsamlingar.

SCB ville även diskutera vilken leveransmetod som systemleverantörerna föredrog. Det var tre som ville använda filöverföring via sftp-konto och tre som menade att SCB skulle kunna hämta efterfrågade data via API:er. Alla sex systemleverantörer gav ungefär samma bild av hur SCB skulle få tillgång till data i denna frivilliga datainsamling:

1. En överenskommelse upprättas mellan SCB och varje huvudman om att få tillgång till deras data.
2. Huvudmännen gör en beställning till systemleverantörerna.
3. Systemleverantörerna tillgängliggör beställda data för SCB, eller för huvudmannen som i sin tur tillgängliggör den för SCB.

Figur 1. Schematisk bild över administrativ process

En första datainsamling

Regeringsuppdraget planeras att pågå 2025–2027 där schemadata och data om elevnärvaro/-frånvaro ska samlas in från systemleverantörerna i stället för

traditionell insamling via huvudmännen. Schemadata och data om elevnärvaro/-frånvaro har inte tidigare samlats in av SCB så det handlar om både nya data och en ny insamlingsmetod. För att kunna ta fram statistik av god kvalitet baserat på okända data behövs först kännedom om datainnehåll, datakvalitet samt graden av harmonisering mellan systemens datastrukturer. Därför var målet att samla in data överordnat målet att använda ny teknik vid den första pilotinsamlingen.

Systemleverantörerna fick välja om de ville ge SCB tillgång till ett eller flera API:er för att tillgängliggöra data, eller om de hellre ville ta ut en datafil med de efterfrågade uppgifterna och skicka in till SCB. Till kommande pilotinsamlingar under 2026 och 2027 är ambitionen att datainsamlingen utvecklas mot en mer automatiserad datainhämtning. När regeringsuppdraget är slutfört är förhoppningen att SCB kan presentera ett slutligt implementeringsförslag, men i denna rapport presenteras endast hur insamlingsprocessen sett ut i den första pilotinsamlingen under hösten 2025.

SCB valde ut 24 huvudmän som via webbundersökningen hade meddelat att de var intresserade av att samarbeta i den första pilotinsamlingen under hösten 2025. Eftersom pilotinsamlingen är frivillig att delta i räknade SCB med bortfall av medverkande huvudmän under insamlingen. I vår kartläggning av IT-system visade det sig att sex system täcker en övervägande stor del av eleverna i verksamhetsprocessen för rapportering av elevnärvaro/-frånvaro. Fyra huvudmän från var och en av dessa IT-system valdes ut. En överenskommelse krävdes mellan SCB och huvudmännen för att SCB skulle kunna ta del av huvudmännens data via systemleverantörerna.

Samtliga systemleverantörer önskade få databeställningen från dataägarna (huvudmännen), även fast uppgifterna ska skickas till SCB. Därför har förteckningen över variablerna skickats till huvudmännen som en leveransbeskrivning så att det var tydligt vilka uppgifter SCB efterfrågade. Leveransbeskrivningen utgjorde en bilaga till de överenskommelser om datatillgång som upprättats mellan SCB och huvudmännen.

SCB kontaktade de kommunala huvudmän som tackat ja och valts ut att ingå i pilotinsamlingen under hösten 2025 för att ta reda på vilken person på kommunen som skulle underteckna överenskommelsen. I regel var det en chef för skolförvaltningen eller motsvarande inom kommunen som undertecknade överenstillkommelsen. När överenskommelsen var undertecknad kunde kommunen göra databeställningen hos sin systemleverantör som därefter kunde ta fram data för leverans till SCB. I de fall kommunerna hade avtal med olika systemleverantörer för schemaläggning och rapportering av elevnärvaro/-frånvaro fick de göra två beställningar. Några kommuner gjorde beställningarna omedelbart efter att överenskommelsen signerats medan andra av olika skäl inte gjorde det förrän efter en eller flera påminnelser från SCB.

Under datainsamlingen har SCB fört en kontinuerlig dialog med både huvudmän och systemleverantörer för att få information om var i processen de befunnit sig. Leveranstiden för datauttagen har visat sig ta längre tid än vad SCB hoppats på vilket innebär att denna rapport inte innehåller någon analys av data eller producerad statistik från insamlade data. Analysen från den första pilotinsamlingen redogörs i en delrapport under 2026.

En del kommuner som gjorde beställningen av datauttaget till systemleverantören närmast direkt efter att överenskommelsen var signerad har haft svårt att få några besked från sin systemleverantör hur det gått med beställningen. SCB har upplevt detsamma vid kontakter med några av systemleverantörerna för att stämna av läget kring databeställningarna. Några kommuner har meddelat oss att andra beställningar av datauttag som kommunerna har liggande hos systemleverantören måste prioriteras före denna pilotinsamling. I några fall har kommunen fått beskedet att systemleverantören inte kan ta fram data utan att det medför en kostnad för huvudmannen och den kostnaden har kommunerna inte varit beredda att ta för att medverka i en frivillig pilotinsamling.

Kontakt med Skolverket

Enligt uppdragsbeskrivningen ska SCB hålla löpande kontakt med Skolverket i detta regeringsuppdrag. SCB höll en presentation för Skolverket där planen för höstens pilotinsamling presenterades. Skolverket närvarade också senare vid ett användarmöte. Från SCB:s håll önskas ett nära samarbete av flera skäl. Dels för att Skolverket har erfarenhet av tidigare undersökningar av elevfrånvaro, dels för att ett framtida frånvaroregister kan komma att administreras hos Skolverket eftersom de är statistikansvarig myndighet för statistik på skolområdet. Statistikens periodicitet, alltså hur ofta statistiken ska tas fram samt hur efterfrågade mått definieras kan med fördel börja planeras redan nu. Även där spelar Skolverket en viktig roll.

SCB har inom ramen för regeringsuppdraget haft möte med Skolverkets nätverk Forum för informationshantering inom skolväsendet (FFIS). Nätverket fungerar som ett forum som arbetar med att ta fram en gemensam vision för det digitala ekosystemet i skolväsendet där en viktig del är att nå en säkrare och mer effektiv hantering av data i skolorna. Eftersom standarden för informationshantering – SS 12000 är på väg att revideras diskuterades om SCB identifierat något som saknas eller bör justeras i den men det var för tidigt i processen för att lägga fram förslag. SCB planerar att delta i nätverket som har två möten per år.

Juridiskt utredningsarbete

Diskussioner med SCB:s verksjurister har pågått från april 2025 och det har varit mycket utredningsarbete kopplat till juridiska frågor. Det beror på att det är en ny typ av data och ett nytt datainsamlingsförfarande. Den största frågan handlade om utformningen av överenskommelsen med de kommunala huvudmän som ingår i pilotinsamlingen. Eftersom det rör sig om en frivillig insamling krävdes

arbete med överenskommelsen som inte behövs vid en framtida insamling med uppgiftslämnarplikt. Däremot är det i dagsläget oklart vad som gäller när det är uppgiftslämnarplikt på data som lagras hos tredje part. Det pågår ett internt arbete på SCB som handlar om juridiken kring detta.

Insamlingstekniska frågor

SCB har ett pågående utvecklingsarbete av en ny plattform för att effektivt kunna anpassa hämtningar av nya data med olika datastrukturer och leveranssätt. Med anledning av att detta regeringsuppdrag omfattar en testverksamhet har SCB beslutat att hålla insamlingen av data från denna pilotinsamling utanför den nya plattformen främst av två skäl. Dels för att datastrukturen delvis är okänd, och att den skiljer sig mellan de olika systemen. Dels för att det är oklart om SCB blir den myndighet som genomför en framtida ordinarie insamling av dessa data.

Övriga kontakter

SCB har även haft löpande kontakt med Swedish Edtech Industry. Det är en branschorganisation som samlar företag som tillhandahåller informationssystem inom lärande och utbildning, till bland annat skolan, allt från administration och betygshantering till undervisningsnära tjänster. Organisationen har stor kunskap om digitala tjänster och system i skolan och hur utvecklingen av dessa sett ut över tid. För att kunna samla in skoldata från skolornas IT-system nationellt behövs en stark interoperabilitet, något som Swedish Edtech Industry länge pekat ut som en brist. Begreppet handlar om IT-systemens förmåga att samverka, det vill säga att de kan:

- Kommunlicera och utbyta data med varandra.
- Tolka varandras data.
- Använda data utan manuellt arbete.

För att SCB ska kunna hämta uppgifter om koppling mellan lärare och elever via schemainformation samt elevnärvaro/-frånvaro och sedan sammanfoga data från olika system, huvudmän och skolor krävs att data är strukturerat och definierat på liknande sätt. SS 12000 är bland annat utvecklat för det ändamålet men integreringen sker långsamt och med tolkningsvariationer. Swedish Edtech Industry menar att det behövs mer nationell styrning.⁷

SCB har även haft kontakter med huvudsekreteraren för utbildningsvetenskap vid Vetenskapsrådet. I dessa kontakter har det framkommit tydliga önskemål om tillgång till data som kopplar lärare till elever då det skulle förbättra möjligheterna att bedriva forskning på utbildningsområdet. Huvudsekreteraren och

---

⁷ Swedish Edtech Industry (2025)

Utbildningsvetenskapliga kommittén (UVK) har gjort studiebesök i Danmark för att studera det danska exemplet av skoldata som omfattar kopplingen mellan lärare och elev. Via huvudsekreteraren har SCB fått kontakt med forskare som bidragit med förslag om nya statistiska indikatorer baserat på koppling mellan lärare och elev.

Under 2025 har SCB fokuserat på datainsamling från kommunala huvudmän, men även haft sporadisk kommunikation med en fristående skolkoncern i hopp om dess medverkan i pilotinsamlingen. En förfrågan skickades till grundskolesegmentet inom koncernen som dessvärre inte hade resurser att medverka. Däremot fortsatte kontakterna med segmentet för gymnasieskolor. Mycket som är kopplat till tekniska lösningar, IT-system och frånvarorapportering är liknande i både grundskolor och gymnasieskolor. SCB hade ett digitalt möte i oktober med den fristående skolkoncernen där datakvalitet och rapportering av elevnärvaro/-frånvaro och schemaläggning diskuterades. SCB:s erfarenheter från möten med kommunala huvudmän stämde även för den fristående skolkoncernen avseende exempelvis andelen ej rapporterade lektioner, efterrapportering av elevnärvaro/-frånvaro, lägre kvalitet i schemadata i början av läsåret, frånvaromönster samt avsaknad av definition av elevfrånvaro.

Resultat

Användarnas behov

Det finns ett stort intresse kring nya skoldata, både för data om elevnärvaro/-frånvaro och för data som kopplar lärare till elever.

För data kring elevers när-/frånvaro finns tydliga statistikbehov. Det finns behov av statistik kring frånvarons storlek och spridning samt hur den varierar över året. Det finns även intresse för hur frånvaron skiljer sig mellan olika årskurser, mellan pojkar och flickor, ämnen och skolor samt att kunna jämföra frånvaron i olika delar av landet samt över tid. Det finns även önskemål om statistik kring sambandet mellan frånvaro och skolresultat, till exempel betyg.

Intresset för data som kopplar lärare till elever är stort, framför allt från forskare och vissa nationella användare. Flera användare framför att skolan ska vara kompensatorisk och likvärdig och de här uppgifterna kan vara ett underlag för att utvärdera om det är så. Vilka statistiska indikatorer som skulle vara av intresse är inte lika tydligt på detta område utan det behöver undersökas vidare.

Forskare och nationella användare

De forskare SCB varit i kontakt med har många tankar kring forskningsfrågor som skulle kunna besvaras utifrån nya skoldata. Många av frågorna kretsar kring skolans kompensatoriska uppdrag och att skolan ska vara likvärdig för alla elever oavsett bakgrund och förutsättningar. Data om elevnärvaro/-frånvaro och data som kopplar lärare till elever skulle exempelvis kunna användas för att besvara följande frågor:

- Vilka elever möter obehöriga respektive behöriga lärare samt oerfarna respektive erfarna lärare? Vilka klasser undervisas av nya, oerfarna lärare? Finns det några socioekonomiska skillnader i fördelningen av lärare till klasser?
- Hur många lärare möter eleven under en given period per ämne? Vilka elever berörs av hög läraromsättning?
- Hur ser sambandet ut mellan elevers frånvaro och skolresultat? Hur påverkar frånvaron behörigheten till gymnasiet? Hur presterar elever med hög respektive låg frånvaro?
- Vad påverkar frånvaron? Påverkar förekomst av obehöriga lärare frånvaron?

Även andra nationella användare har uttryckt ett intresse för nya skoldata, men då framför allt för statistik kring elevnärvaro/-frånvaro. De vill kunna se hur stor frånvaron är och hur den varierar över läsåret. Är frånvaron större till exempel i

början av en termin eller under en viss månad? Är frånvaron högre när det är dags för nationella prov?

SKR har påtalat att det finns ett brett statistikbehov för att se kopplingen mellan lärare och elev. Skolan ska vara kompensatorisk och likvärdig och de här uppgifterna kan vara ett underlag för att utvärdera om det är så.

Kommunala huvudmän

Enligt skollagen 7 kap. 19a § ska rektor vid behov starta en utredning om en elev har upprepad eller längre frånvaro och anmäla detta till huvudmannen. Därför är det inte alls förvånande att samtliga kommunala huvudmän som SCB varit i kontakt med jobbar med uppföljning av elevfrånvaro. Men de arbetar på olika nivå och med olika tidsintervall. De flesta följer upp elever med frånvaro över en viss gräns, ofta 20 procent eller mer under en viss period. Frånvarostatistik på huvudmannanivå rapporteras till kommunpolitiken och uppföljningen ligger till grund för diskussion av olika insatser på kommunal nivå.

De kommunala huvudmännen är intresserade av nationell statistik kring elevers när-/frånvaro. Ett flertal av kommunerna i pilotinsamlingen saknar möjlighet att kunna jämföra sig med andra huvudmän. De önskar i första hand möjlighet att jämföra med sina grannkommuner. Statistik redovisad efter socioekonomisk bakgrund samt hur frånvaron påverkar resultaten lyfts även som intressanta områden. Flera kommuner påtalar att det är den totala frånvaron som är mest intressant. Om den är giltig eller ogiltig är underordnat eftersom båda påverkar studieresultatet. Flera kommuner framför dock en oro över jämförbarhet i frånvarostatistiken mellan olika kommuner då alla inte rapporterar data på samma sätt och i olika system.⁸

Uppföljning kring data som kopplar lärare till elever är däremot ovanligt. Ingen av de kommunala huvudmännen gör någon regelbunden uppföljning på detta område. Huvudmännen är tveksamma till behovet av statistik på det området. Några områden har lyfts som eventuellt intressanta:

- Hur påverkar lärarbehörigheten betygen?
- Skillnad mellan betyg och nationella prov per lärare.
- Lärarbyten, hur påverkar det resultaten?

De kommunala huvudmännen har uttryckt en oro kring insamling av data kring kopplingen mellan lärare och elev, att det kan vara känsligt då det kan upplevas som en kontroll av lärare och vilka betyg de sätter. Även om huvudskälet till insamlingen är för att förbättra möjligheterna för både elever och personal att

---

⁸ Detta beskrivs närmare i avsnitt "Beräkning av andel frånvaro"

lyckas och trivas i skolan och inte för att hänga ut lärare så upplevs en risk att data kan användas för sådana känsliga ändamål.

Forskning och statistikutveckling går hand i hand

Användarna kan ge uttryck för sina behov av statistik gällande elevernas frånvaro, men det är svårare när det kommer till statistikbehov som bygger på kopplingen mellan lärare och elev. Forskare kan däremot formulera flera omfattande forskningsfrågor och ge uttryck för sina behov av data för att kunna svara på dessa.

Utifrån det konstaterar SCB att det är för tidigt för att kunna ta fram förslag på statistik eller indikatorer som bygger på kopplingen mellan lärare och elev. Statistik och indikatorer behöver arbetas fram i nära dialog med berörda forskare. När helt ny statistik ska tas fram blir det tydligt att forskning och statistikproduktion agerar i växelverkan:

- Forskning generar ny kunskap om skolan, hur den fungerar och hur skolans styrning och verksamhet kan förbättras.
- Forskningsresultaten är viktig input till utformningen av statistiken. Officiell statistik ska vara objektiv, den ska beskriva verkligheten så gätt det går och den ska bygga på vetenskapliga principer. Forskningens resultat kan därför vara viktiga utgångspunkter när mått och indikatorer ska väljas. Forskningsresultat är viktiga underlag för att välja vilka strukturer och samband som ska beskrivas.
- Officiell statistik ska finnas för allmän information, utredningsverksamhet och forskning. Den officiella statistiken beskriver tillstånd och utveckling i skolan.
- Forskare behöver förstås oftast mikrodata, men de kan få viktig information om vad de bör undersöka vidare genom att analysera officiell statistik. Officiell statistik är per definition övergripande och väcker därför ofta nya frågor om strukturer, bakomliggande mekanismer och förbättringsmöjligheter.

Figur 2. Forskning och statistik agerar i växelverkan

Intressanta statistiska indikatorer

Utifrån de kontakter SCB haft med olika användare syns ett behov/intresse av följande indikatorer kring elevnärvaro/-frånvaro:

- Genomsnittlig andel frånvaro
- Andel elever med mer än exempelvis 20 procent frånvaro under en viss tidsperiod (månad eller termin)
- Samvariation mellan frånvaro och meritvärde, till exempel genomsnittlig frånvaro för olika meritvärdesnivåer.

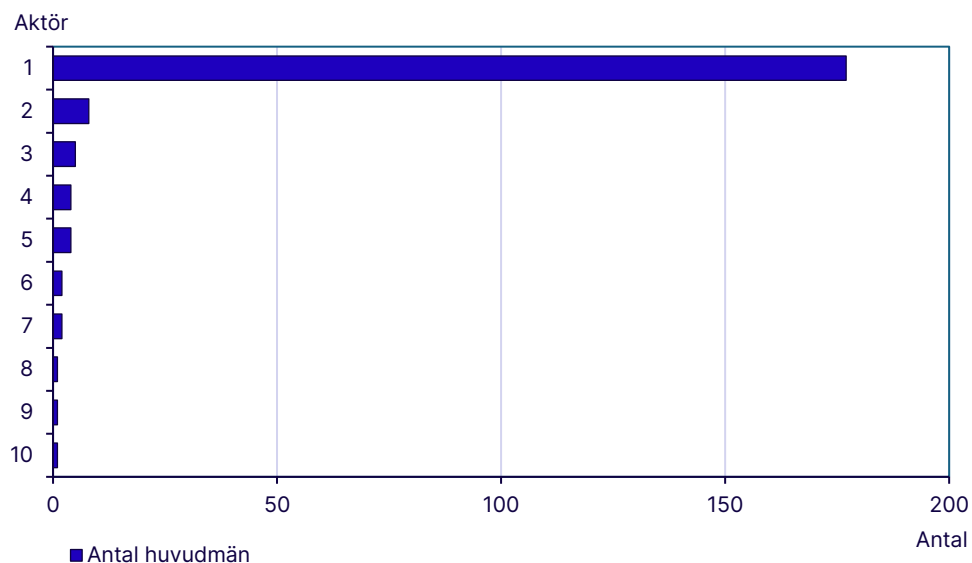
Statistiken bör redovisas nedbrutet på huvudmannatyp, kön, årskurs, ämne och tidsintervall samt för olika regionala grupperingar. Det går dock ännu inte att säga om det kommer vara möjligt att redovisa de olika indikatorerna och då på vilken detaljningsnivå.

För kopplingen mellan lärare och elever är det ännu för tidigt att presentera statistiska indikatorer. Det som hittills lyfts är att det finns intresse för indikatorer kring lärartäthet samt lärares behörighet och erfarenhet per årskurs.

Marknaden för informationssystem

Användandet av olika system ser helt olika ut när det gäller schemaläggning respektive frånvarohantering. För schemaläggning är det en aktör som är dominant på marknaden. Av de 207 huvudmännen som svarade på SCB:s webbenkät använder 86 procent denna aktör. Hos de huvudmännen gick 93 procent av de svarande huvudmännens elever. Därutöver finns nio olika aktörer som används av någon eller några huvudmän vardera.

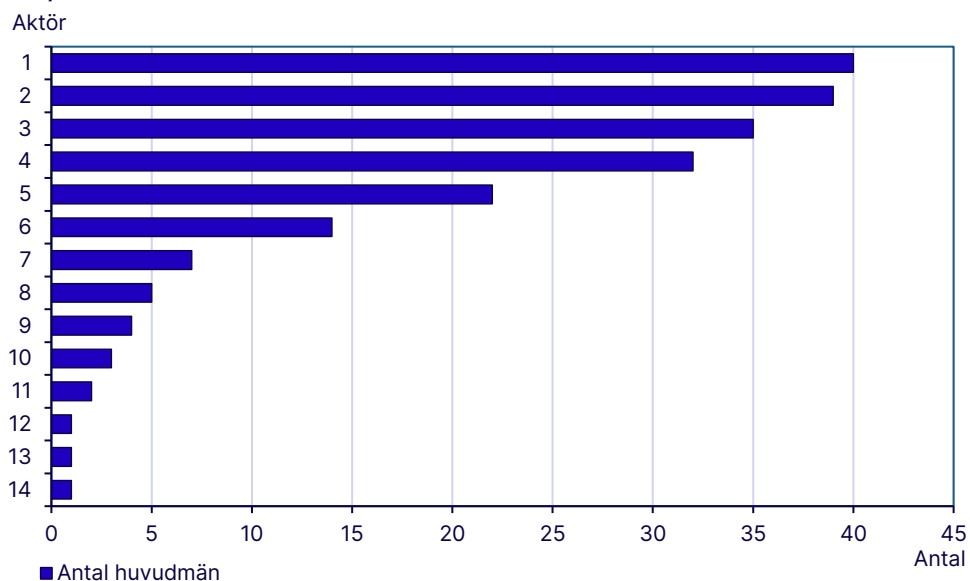
Diagram 1. Huvudmän som svarade på webbenkäten. Antal per systemleverantör för schemadata

Marknaden för frånvarohantering ser helt annorlunda ut. Bland de svarande huvudmännen används 14 olika system för frånvarohantering. Det är dock sex av dessa system som är dominerande. Av de svarande huvudmännen använder 88 procent något av dessa sex system. Hos de huvudmännen gick 92 procent av de svarande huvudmännens elever.

Den aktör som är dominant för schemaläggning är också störst när det gäller frånvarohantering. Nästan 20 procent av de svarande huvudmännen använder detta system, vilket motsvarar 32 procent av eleverna hos de svarande huvudmännen.

Diagram 2. Huvudmän som svarade på webbenkäten. Antal per systemleverantör för elevers när-/frånvaro

Utmaningar vid datainsamling från IT-system

Bland de ursprungliga 24 kommunala huvudmän som meddelat villighet att delta i pilotinsamlingen var det 3 som avböjde innan datainsamlingen påbörjades.

Datainsamlingen påbörjades den 8 oktober 2025. I kontakterna med systemleverantörer och huvudmän har det framkommit olika utmaningar. Några av dessa utmaningar har tillsammans lett till att SCB vid 2025 års slut endast fått in data om elevnärvaro/-frånvaro från 3 huvudmän och schemadata från 9 huvudmän av de 21 som ingick i pilotinsamlingen och skrivit på överenskommelsen om att dela data med SCB.

Ytterligare 5 kommuner som tackat ja till att ingå i pilotundersökningen har trots ett flertal påminnelser via e-post inte hört av sig om hur det gått med databeställningen och heller inte meddelat att de inte vill medverka.

Under arbetets gång har SCB fått kännedom om problem kopplade till datakvalitet, definitioner och jämförbarhet. Dessa problem beskrivs mer utförligt under respektive avsnitt nedan.

Kostnader för datauttag

En utgångspunkt för detta regeringsuppdrag är att uppgifterna ska samlas in från systemleverantörerna och inte från huvudmännen. Tanken med detta är att uppgifterna ska kunna samlas in dels utan att öka uppgiftslämnarbördan för huvudmännen, dels på ett effektivt sätt från maskin till maskin. För att

systemleverantörerna ska kunna lämna data i en framtida ordinarie datainsamling måste de bygga upp och förvalta uttagssystem för detta.

SCB betalar i princip inte för data, därför behövde frågan om kostnader redas ut. Få systemleverantörer kunde på förhand meddela om det skulle medföra en kostnad eller inte. Men flera systemleverantörer signalerade att det borde gå att genomföra utan att dataägare (huvudmän) eller SCB fakturerades.

Huvudmännen har avtal med systemleverantörerna där innehållet i tjänsten regleras. Normalt sett är beställningar som ligger utanför avtalet förenat med kostnader för huvudmännen. I den första pilotinsamlingen lät SCB systemleverantörerna leverera data på det sätt de själva föredrog för att minska arbetets omfattning. Flera systemleverantörer skickade ändå offerter på beställningarna som huvudmännen inte ville stå för och SCB har som policy att inte betala för data. De flesta systemleverantörer tog inte betalt för dataleveransen och det hade blivit orättvist utifrån likabehandlingsprincipen att betala några systemleverantörer.

Prioriterade aktiviteter hos systemleverantörerna

Det har visat sig svårt att få loss resurser hos systemleverantörerna för att genomföra dataleveransen i pilotinsamlingen. Det är i regel mindre företag med begränsade resurser som har andra krav och måsten att uppfylla. Det är naturligt att en frivillig pilotinsamling prioriteras lågt. Samtidigt är det en konkurrensutsatt marknad med många aktörer vilket leder till en kunddriven marknad där huvudmännen bör kunna påverka vad som ska prioriteras. Erfarenheten från pilotinsamlingen är dock att huvudmännen i praktiken har liten möjlighet att påverka detta.

Det sker även prioriteringar bland huvudmännen. De flesta huvudmän har varit välvilliga och hjälpt till genom att medverka i pilotinsamlingen, men de driver även andra projekt som medför beställningar hos systemleverantörerna. Detta leder till vissa prioriteringar från huvudmännens håll också. Detta är sannolikt vanligare bland större huvudmän.

Även om SCB planerat så att insatsen att ta fram uppgifterna skulle bli så liten som möjligt har SCB blivit varse att det även pågår andra utvecklingsarbeten och beställningar som pilotinsamlingen konkurrerar med vilket påverkat leveranstiden.

Administration vid frivillig insamling

För att SCB ska kunna hämta data från systemleverantörerna i denna frivilliga datainsamling måste dataägaren (huvudmannen) godkänna detta. En överenskommelse behöver därmed upprättas mellan SCB och respektive dataägare där dataägaren godkänner att SCB får tillgång till de aktuella uppgifterna. I den första pilotinsamlingen har sådana överenskommelser upprättats med 21 huvudmän, vilket inneburit en hel del administrativt arbete.

SCB har haft kontakt med de personer hos huvudmännen som är ansvariga för dataleveranser till SCB, centrala uppgiftslämnare (CUL). Men överenskommelsen har i regel signerats av skolförvaltningens chef eller motsvarande. Vid en fullskalig insamling byggd på frivillighet skulle sådana överenskommelser behöva upprättas med samtliga huvudmän som uppgår till drygt 800, inklusive fristående huvudmän. Det är inte utrett hur lång tid överenskommelserna skulle kunna gälla men de som upprättats med 21 kommunala huvudmän hösten 2025 gäller bara för den första pilotinsamlingen.

Skoladministrativa system upphandlas normalt genom ramavtal på 3-4 år, ibland längre eller med möjlighet till förlängning. Huvudmännen kan ha olika system för olika verksamhetsprocesser där upphandling kan ske vid olika tillfällen. Teoretiskt kan alltså systembyten ske för hundratals huvudmän varje år även om faktiska systembyten inte sker så ofta. Utifrån detta behöver överenskommelserna med huvudmännen kontinuerligt uppdateras vid en insamling som baseras på frivillighet, vilket skulle innebära en stor administrativ börda för SCB.

Ej registrerade lektioner

Elevnärvaro/-frånvaro ska registreras för varje lektion, men alla lektioner registreras inte i systemen. SCB har genomfört möten med åtta kommunala huvudmän där sex bekräftat att det förekommer lektioner som inte registreras. Orsakerna kan vara många, eller en kombination av flera. Exempelvis att ordinarie lärare är frånvarande och en vikarie går in som inte har behörighet i systemet för registrering av elevnärvaro/-frånvaro, att närvaron förs på papper och sedan inte registreras i systemet, att det brister i kommunikationen vem som ska registrera, att det är rörigt på lektionen så ansvarig lärare beslutar att skjuta på uppgiften eller prioriterar bort uppgiften. SCB:s uppfattning är att andelen lektioner som inte registreras uppgår till mellan 5 och 10 procent för de flesta huvudmän.

Beräkning av andel frånvaro

Andelen frånvaro kan beräknas på olika sätt:

1. Frånvarotid för registrerade lektioner dividerat med undervisningstid för registrerade lektioner
2. Registrerad och anmäld frånvarotid dividerat med planerad undervisningstid.

I alternativ 1 exkluderas ej registrerade lektioner, vilket innebär att skattningen kan innehålla bortfallsfel. I alternativ 2 underskattas elevfrånvaron. För ej registrerade lektioner ingår förvisso anmäld frånvaro i beräkningen men oanmäld frånvaro som skolk och sen ankomst saknas. Detta gäller för vissa system. Definitionsskillnaderna ger två olika mått av elevfrånvaron. Ett system ger möjlighet att välja det mått som ska användas vid uttag medan andra system använder det ena eller andra måttet.

Olika system för olika processer

Det är relativt vanligt att huvudmän och skolor har olika system för olika verksamhetsprocesser som exempelvis schemaläggning eller registrering av elevnärvaro/-frånvaro. För att dela data mellan system kan API användas. Jämfört med traditionella filöverföringar är API snabbare och säkrare och tillåter automatiska datahämtningar vid förutbestämda tidpunkter. Alla systemleverantörer har utvecklat egna API:er och skickar data mellan system och till kunder. Om SCB ska hämta data för en huvudman kan det behöva göras API-anrop mot flera olika IT-system med olika tekniska förutsättningar och autentiseringsprotokoll.

När det gäller den tekniska säkerhetslösningen för åtkomst till data via API finns det mer eller mindre avancerade lösningar som påverkar vilka delar av SCB:s IT-organisationen som berörs. Oftast handlar det om licensnycklar eller tokens och ibland certifikat. Licensnycklar är smidiga men har lägre säkerhet än tokens och certifikat eftersom de är statiska. Tokens kan begränsas i tid eller till vissa funktioner och är spårbara och har därför högre säkerhet än licensnycklar. Dessutom kan tokens kombineras med andra säkerhetsfunktioner samt spärras omedelbart och ersättas automatiskt medan licensnycklar behöver bytas ut manuellt. Certifikat fungerar som ett digitalt ID-kort och har därför mycket hög säkerhet, men det kräver installation och hanteringen är mer teknisk.

Det förekommer även manuella uttag av filer som exporteras till andra system. API:er skapas för att möta framtidens behov men kan ta lång tid att utveckla. Ett system bygger under 2025–2026 upp ett API för daglig automatisk hämtning av närvaro-/frånvarodata till en kommunal huvudman. Det är ett stort arbete som finansieras av huvudmannen men som kommer att ge huvudmannen möjlighet att på egen hand hämta frånvarodata dagligen.

Variation i datastruktur

För att IT-system ska kunna skicka och ta emot data på ett enkelt sätt ska data helst följa samma struktur. För informationshantering i skolan finns en standard för en sådan struktur, SS 12000, som uppmuntras av Skolverket att användas.

Två systemleverantörer informerade om att de har implementerat SS12000. En tredje meddelade att de delvis har implementerat den i sin verksamhet medan tre systemleverantörer informerade om att de inte implementerat standarden. Efter vidare kontakter har SCB förstått att det kanske inte är någon systemleverantör som implementerat SS 12000 fullt ut, utan att det finns luckor även för de som kommit längst.

Systemen har i grunden olika datastrukturer och lagrar data på olika detaljnivå. I möten med systemleverantörerna har det framkommit att några system inte har data på tillräcklig detaljnivå för att direkt kunna applicera SS 12000. Det är inte säkert att uppgifterna går att sammanfoga för analys och statistikframställning med anledning av rådande skillnader i datastruktur och innehåll.

Variation i definitioner

Elevnärvaro/-frånvaro saknas som en definierad term i skollagen. Skolverket har tidigare lyft behovet en definition.⁹ Avsaknaden innebär att begreppet är fritt att tolka och ansvaret hamnar på rektorer eller den som registrerar uppgifterna, vilket oftast är läraren. Huvudmännen som SCB träffat arbetar olika när det gäller styrning av frånvarorapportering. Vissa huvudmän försöker nå enhetlighet och fullständig rapportering för de olika skolorna genom central styrning medan andra huvudmän lämnar det till skolorna och rektorerna, men till syvende och sist är det läraren som ska registrera uppgifterna i systemet och därmed göra bedömningen.

Vissa system registrerar anmäld och oanmäld frånvaro, i stället för giltig och ogiltig. Motiveringen är att anmäld och oanmäld frånvaro är den information skolan har att tillgå i brist på definition av giltig och ogiltig frånvaro. Anmäld eller oanmäld frånvaro handlar om att skolan *fått information* om frånvaron eller inte, medan giltig eller ogiltig handlar om skolans *bedömning* av frånvaron. Anmäld frånvaro behöver inte betyda att den är giltig.

Det är helt naturligt att elevnärvaro/-frånvaro rapporteras på olika sätt idag eftersom det är öppet för tolkning vad det innebär. Det är heller inte alltid en prioriterad uppgift för lärarna. Det innebär att frånvarodata sannolikt inte är jämförbar mellan olika skolor/huvudmän.

Övriga utmaningar

Information har framkommit om situationer som hanteras olika av olika skolor/huvudmän. Nedan redovisas några av dessa:

- Elever med anpassade schema. Alla elever deltar inte fullt ut i det ordinarie schemat utan kan ha olika individuella varianter. Detta schemaläggs och rapporteras på olika sätt i olika skolor. I vissa IT-system går det inte att se om en elev följer ett anpassat schema.
- Elever med hög eller hel frånvaro. Vissa elever är i skolan i liten utsträckning, så kallade hemmasittare. Elever med hög frånvaro ska dock ha en åtgärdsplan och ibland leder det till ett anpassat schema där de endast förväntas delta i en del av undervisningen. De kan därmed ha full närvaro men med låg planerad undervisningstid.
- Schemaläggningen är inte alltid helt klar vid terminsstart utan kan justeras under de första veckorna. Detta innebär en lägre datakvalitet vid terminsstart. Detta gäller både schemadata och frånvarodata.

---

⁹ Skolverket (2025)

- Om en lärare undervisar en klass i flera ämnen kan hen förlägga undervisningen på ett sätt som inte helt och hållet stämmer med det planerade schemat. Detta innebär att schemat inte alltid speglar verkligheten. Detta är vanligare i yngre åldrar där lärare undervisar i fler ämnen.
- Elever som deltar i annan skolverksamhet som till exempel elevråd. Eleven är då frånvarande från den planerade lektionen men närvarande i skolverksamheten. Detta rapporteras på olika sätt i olika skolor och system.
- Tillgången till data om schema och elevfrånvaro finns i samtliga sex IT-system, men standardförfarandet är att hämta data från ursprungskällan vilket också systemleverantörerna rekommenderade SCB att göra. Det har dock framkommit att skolor ibland gör schemajusteringarna direkt i IT-systemet som används för elevnärvaro/frånvaro och att grundkällans data därmed blir inkorrekt.
- Ett system är dominant på schemaläggning och täcker 93 procent av eleverna. Detta system är till stora delar också anpassat till SS 12000. Men alla skolor publicerar inte sina scheman i systemet och då är det inte enkelt att få till en automatisk lösning för dataöverföring.
- En systemleverantör lagrar inte data hos sig utan använder en underleverantör. Systemleverantören tillhandahåller ett gränssnitt mellan datalagret och kunden. Systemleverantören har dock skapat några API:er men som inte täcker all information som SCB efterfrågar. SCB föreslås därför hämta data direkt från underleverantören, som lagrar data enligt en internationell standard (ej SS 12000).
- Skoldata genererar stora datamängder som efter en tid sparas ner på ett sätt som gör att det upptar mindre datautrymme, men att det samtidigt blir svårare att hämta. Det går att hämta gamla data men behöver utredas vilka effekterna blir.

Fortsatt arbete

Planerade aktiviteter 2026

Insamling av skoldata direkt från systemleverantörerna har inte varit enkelt att genomföra i praktiken. Den här rapporten beskriver de problem och hinder som identifierats under den första pilotinsamlingen och det väcker frågan om det är värt att fortsätta med flera pilotinsamlingar under 2026 och 2027. En naturlig ambition i nya pilotinsamlingar skulle vara att sträva mot en mer harmoniserad datastruktur (SS 12000) och mer automatiserad överföringsteknik (API). Men med tanke på hur svårt det varit att samla in data i den första pilotinsamlingen skulle höjda krav på datastruktur och överföringsteknik riskera ännu större bortfall. SCB ser samtidigt begränsad nytta med att göra en ny pilotinsamling på samma sätt igen.

Utifrån erfarenheter från 2025 års arbete med regeringsuppdraget har SCB identifierat följande aktiviteter att genomföra under 2026. En mer detaljerad redovisning av dessa aktiviteter finns redovisad i bilaga 1.

1. Sammanställning och analys av data som samlats in i den första pilotinsamlingen
2. Ta fram förslag på statistiska indikatorer utifrån insamlat material
3. Fortsatt kartläggning av vilka system de kommunala och fristående huvudmännen använder
4. Utredda juridiska förutsättningar för att underlätta beställningsprocessen samt kring uppgiftslämnarplikt
5. Genomföra ny pilotinsamling med ambition att utveckla den mot en mer automatiserad datainsamling
6. Intensifiera samarbetet med Skolverket kopplat kring definitioner.

Förbättrade arbetsprocesser 2026

För att underlätta den administrativa processen och minska uppgiftslämnarbördan skulle SCB önska att själv göra beställningen/begäran om data direkt till systemleverantören och endast informera kommunen om databeställningen. SCB skulle då kunna ha kontakter i första hand direkt med systemleverantörerna i stället för att ha kontakt med både kommuner och systemleverantörer som det varit i den första pilotinsamlingen. Risken med detta förfarande ur kommunernas perspektiv är att systemleverantörerna prioriterar ett frivilligt datauttag om schema- och frånvarodata och inte prioriterar de

beställningar som kommunerna har gjort till systemleverantören. Möjligheterna att förenkla administrationen kring överenskommelserna behöver utredas.

Det är också viktigt för SCB att utarbeta goda kontakter och samarbete med systemleverantörerna för att snabba upp dataleveranserna och få svar på frågor kring när data kan levereras och kvaliteten på datamaterialet. I kontakterna med systemleverantörerna behöver SCB vara tydliga med att det inte finns möjlighet att betala för dataleveranser då det inte finns ekonomiska medel avsatta för det ändamålet i regeringsuppdraget samt utifrån likabehandlingsprincipen.

Risker för regeringsuppdragets fortsättning

Utifrån erfarenheter från 2025 års arbete med regeringsuppdraget har SCB identifierat följande risker för det fortsatta arbetet med uppdraget:

- Kostnader för datauttag påverkar möjligheterna att samla in data då ingen iblandad part vill stå för dem.
- Att pilotinsamlingarna grundas på frivillighet vilket påverkar möjligheterna negativt att samla in data.
- I den första pilotinsamlingen har data levererats från en av sex systemleverantörer inom de tre första månaderna efter datainsamlingen start. Långa dataleveranstider påverkar möjligheterna att hinna genomföra planerad datakvalitetsanalys och statistikframställning.
- Ambitionen att utveckla insamlingen avseende högre krav på datastruktur och överföringsteknik kan leda till större bortfall.

Förutsättningar för en framtida nationell insamling

När regeringsuppdraget slutredovisas efter 2027 hoppas SCB kunna presentera förslag på en slutlig totallösning för insamling av nya skoldata via systemleverantörer. I nuläget kan SCB endast kortfattat beskriva nulägesbilden efter 2025 års arbete.

I en framtida nationell insamling skulle insamlingen behöva beläggas med uppgiftslämnarskyldighet för att minska bortfall och öka datakvalitet. Uppgiftslämnarskyldighet innebär en skyldighet för dataägarna och kan alltså endast gälla huvudmännen. Systemleverantörerna skulle antingen behöva samarbeta på frivillig grund, eller så behöver huvudmännen kravställa uppgiftslämnandet i avtal med systemleverantörerna.

I den första pilotinsamlingen har SCB accepterat dataleverans både via API och datafil. För att kunna göra automatiska datahämtningar i framtiden krävs att systemleverantörerna levererar data via exempelvis API. API:er kan byggas upp på två sätt:

- Alla systemleverantörer ger SCB tillgång till deras API:er. Det kräver en individuell anpassning hos SCB för varje systemleverantör då både säkerhetslösningarna och datastrukturerna ser olika ut. Säkerhetslösningarna kan exempelvis innebära lösenord, tokens och certifikat vilka alla behöver hanteras på olika sätt.
- Alla systemleverantörer kopplar upp sig mot en API-lösning som SCB som mottagare för uppgifterna utvecklat för inrapportering av data.

Den senare delen, där SCB har en API-lösning har två fördelar:

- Det säkerställer att datastrukturen är harmoniserad när uppgifterna kommer in till SCB.
- Det eliminerar all förvaltning hos SCB av API-kopplingar som över tid förändras allteftersom huvudmännen upphandlar nya system. Vid en upphandling av ny systemleverantör bör huvudmannen kravställa att systemleverantören har en API-lösning på plats för inrapportering av schema- och frånvarodata till SCB.

Att definitioner saknas för elevnärvaro/-frånvaro samt giltig/ogiltig elevfrånvaro påverkar naturligtvis kvaliteten i ett framtida nationellt frånvaroregister. Nationella definitioner behöver fastslås kring frånvarobegreppen för att jämförbarheten ska vara möjlig. Det behövs statlig styrning för att driva på arbetet med att fastställa definitioner av närvaro/frånvaro och giltig/ogiltig frånvaro.

Referenser

Danmarks statistik (2025). *Lærer-elevregister for grundskolen*
<https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/laerer-elevregister-for-grundskolen> (hämtad 2025-11-13)

Gov UK (2025). *Pupil attendance in school*
<https://explore-education-statistics.service.gov.uk/find-statistics/pupil-attendance-in-schools/2025-week-43> (hämtad 2025-11-13)

Köpenhamns kommun (2025). *Analyse af faktorer, der påvirker om elever består dansk og matematik*
<https://www.kk.dk/sites/default/files/2025-07/Bilag%202.%20Analyse%20af%20faktorer%2C%20der%20p%C3%A5virker%20om%20elever%20best%C3%A5r%20dansk%20og%20matematik.pdf> (hämtad 2026-01-21)

Skolverket (2021). *Nationell kartläggning av elevfrånvaro. De obligatoriska skolformerna samt gymnasie- och gymnasiesärskolan* Rapport 2021:10. Dnr: 5.1.3-2019:1103
<https://www.skolverket.se/getFile?file=8573> (hämtad 2026-01-16)

Skolverket (2025). *Frånvaro i Skolan*.
<https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/franvaro-i-skolan> (hämtad 2026-01-16)

Svenska Institutet för Standarder (2025). *Informationshantering – Gränssnitt för informationsutbyte mellan verksamhetsprocesser i skolan*. Svensk standard SS 12000:2024
<https://www.sis.se/delta-och-paverka/tksidor/tk400499/sistk450/ss-12000/> (hämtad 2026-01-16)

Swedish Edtech Industry (2025). *Från digital röra till ordning och reda: en fungerande infrastruktur* PM till Utbildningsdepartementet 2025-05-26
https://swedishedtechindustry.se/wp-content/uploads/2025/10/PM-Infrastruktur_Swedish-Edtech-maj-2025-1.pdf (hämtad 2026-01-16)

Utbildningsdepartementet (2025). *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende anslag 4:4 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning*. Regeringsbeslut 2024-12-19. U2024/02837(delvis) U2024/02906
<https://www.statskontoret.se/statsliggaren/regleringsbrev/index?rbid=24780> (hämtad 2026-01-16)

Sakordsregister

Autentiseringsprotokoll:	Beskriver hur ett IT-system kontrollerar att den som försöker hämta data verkligen har rätt att göra det.
API:	(Application programming interface) Ett standardiserat sätt för olika system att kommunicera och utbyta data.
Certifikat:	Digitalt certifikat som används för säker kommunikation mellan mjukvarusystem.
Licensnyckel:	Nycklar för tillgång till API. Används i autentiseringsprocessen för API anrop.
Sftp-konto:	Används för krypterad filöverföring via Secure Shell.
SS 12000:	Standarden "Gränssnitt för informationsutbyte mellan verksamhetsprocesser i skolan" är framtagen av Svenska institutet för standarder. Den fastställer ett gemensamt sätt för olika IT-system att kommunicera och utbyta information.
Tokens:	Kodsträng som används för säker anslutning till API. Används i autentiseringsprocessen för API anrop.

Bilagor

Bilaga 1 Planerade aktiviteter

Utifrån erfarenheter från 2025 års arbete med regeringsuppdraget har SCB tagit fram en bruttolista på fortsatta aktiviteter och prioriterat bland dem. De högst prioriterade aktiviteterna listas i kronologisk ordning (kvartalsvis) nedan.

Kvartal 1

- Fortsätta kartläggning av de kommunala huvudmännen och påbörja kartläggning av fristående huvudmäns system och ta reda på hur många som inte använder system alls.
- Utökade kontakter med de sex stora leverantörerna för frånvarodata, arbeta för leverans endast via systemleverantörernas API-lösningar och stäm av vilken framförhållning som krävs för att kunna få data i september.
- Planera ny pilotinsamling. Erbjud huvudmän som deltagit att delta igen och stäm av vilken framförhållning som krävs för att kunna få data i september. Utveckla datainsamlingen, frånvarouppgifter uppdelade per månad i stället för hel termin. Undersöka praktiskt och juridiskt om beställningsprocessen går att göra på ett smidigare sätt.
- Sammanställa och strukturera data som samlats in i första pilotinsamlingen (pilot 1).
- Involvera metodkompetens för hantering av bortfall. Det handlar både om huvudmän som inte har system, huvudmän där vissa skolenheter saknas och systemleverantörer som inte levererar data. Hur kan statistikskattningar tas fram, bortfallshantering samt beskriva mätproblem och datakvalitet.

Kvartal 2

- Ta fram statistiska indikatorer för pilot 1, samla in feedback på den från huvudmännen och bedöm kvaliteten i statistiken, samt återkoppla till huvudmännen om kvaliteten i insamlade data.
- Räkna på vilka datamängder det skulle innebära att samla in schemadata för termin/läsår.
- Ta fram ny leveransbeskrivning utifrån SS 12000 och en ny överenskommelse samt utred juridiken kring fristående huvudmän.
- Starta en ny pilotinsamling om frånvaro avseende läsåret 2025/26 och schemadata för någon referensperiod utifrån SS 12000.

- Samarbeta med Skolverket kring definition av frånvaro (giltig/ogiltig), indikatorer och mått. Samverka med Skolverket för användning av SS 12000 (FFIS). Presentera resultaten från pilot 1 och inhämta Skolverkets synpunkter.
- Formulera målvariabler och utreda vad som är tillräcklig kvalitet.

Kvartal 3

- Juridisk utredning om uppgiftslämnarplikt och dess innebörd.
- Beskriva nuläge samt drömläge för statistikändamål och för andra ändamål. Gör målbild av statistikframställning.

Kvartal 4

- Bedöma statistikens kvalitet från pilot 2.
- Ta fram statistiska indikatorer för pilot 2.
- Förbereda återrapporering.